

## *Rubaut, a trubadúr vidája*

En Rubaut si fo de Proensa, gentils bars et autez et rics, larcx et adreichs. et plac li dons e domneis e corts e chanz e solatz e tuich quil faich qu'om bons a pretz e valor. et anc non fo hom a qui tant plagues prendre com a lui doner . el fo aquel que mantene los desmantenguz et aparet los desanparatz. et on plus venc de temps plus crec de larguessa e de cortesia e d'onor e plus l'ameren li amic e li enemich lo tensen plus e crec sos sens e sos sabers e sos trobars e sa gaillardia e sa drudaria.

Rubaut Provence-ból származott, nemes báró volt és nagy és gazdag, nagylelkű és egyenes. és tetszett neki az adakozás és az udvarlás és az udvarok és az ének és a solatz és minden, amitől egy jó ember értékében gyarapodik. és nem volt soha senki, akinek annyira tetszett volna kapni, mint ahogy ő szeretett adni. támogatta azokat, akik nem ilyenek voltak és helyrehozta a szerencsétlenek sorsát. és ahogy telt az idő egyre gyarapodott nagylelkűségben és udvari jómodorban és becsületben és egyre jobban szerették a barátai és egyre jobban félték az ellenségei és növekedett a bölcsessége és a tudása és pajkossága és udvariassága.

Sokáig élt Rubaut Hölgy és szerelem nélkül. És gonoszul beszélt a hölgyekről és a Szerelemről és a Szerelem ellen mocskoló dalmat *cantigas d'escarnir*-t és *cantigas de maldizer*-t szerzett. Ahogy azt hallhatták a tensóban is, amelyet a genovai trubadúrral Lanfranc Cigálával közösen szerzett.

Amics Rubaut, de leis, q'am ses bauzia,  
vos dirai coissi'm vai:  
qe qant mi ve, ela'm ri tota via,  
mas autre be no'm fai;  
non sai si men'eschern o iai.  
Vos qe'n cuidatz? Fai o per tricharia,  
o qar li plai m'amors e ma paria?

Rubaut barátom, azzal, akit őszintén szeretek / elmondom, hogyan is mennek a dolgaink / ha meglát mindig rám nevet / de más jót nem tesz velem / nem tudom gúnyolódik-e velem vagy örül nekem / mit gondol róla Ön tán árulásból teszi? / vagy mert kedvére van szerelmem és társaságom? //

Segne'n Lafranc, pos voletz q'eu vos dia  
mon semblan, vos dirai:  
cella q'amatz crei q'a cor qe'us aucia  
por null ioi vos atrai,  
q'ab ris vos trahis e'us dechai,  
com fetz baizan Juda Dieum ses faillia,  
e si'm desplai qu'ill es vostr'enemia.

Lanfranc úr, minthogy azt kéri hogy elmondjam / a véleményem, hát elmondom / akit szeret, azt hiszem szívében gyűlöli Önt / hisz semmi örömet nem ad / mosolyával elárulja és megalázza / ahogy Júdás tette megcsókolva Istent, kétségtelen / és nem tetszik nekem, hogy az Ön ellensége lett.//

...

Segne'n Lanfranc no'us puesc gitar d'erranza,  
tant amatz follamen,  
car vos prenetz ris en luec d'amistanza;  
mas ieu no'm n'atalen,  
qe badars mi don'espaven.  
Vos atendretz vostra bona esperanza,

mas ieu enten      que·us er desesperanza.

Lanfranc úr, nem tudom meggyógyítani ezt a tévedését / olyan örülten szeret / hisz szerelmi jelnek vesz egy mosolyt / nekem ez nem tetszik / és bizakodása elborzaszt. Jó reményt vár / de azt hiszem reménye veszni fog //

...

et Rubaut s'enamoret d'una dona q'era bella et gentils et joves et volia li ben outra mesura et apellava la Mon estui o Na Jauzida et ella li volia ben cortesamen . et Rubaut la pregava q'ella li degues far plaser d'amor et clamava li merce . et la dompna li respondet q'ella volia volentier far li plazer.

és Rubaut beleszeretett egy hölgybe aki szép volt és nemes és fiatal és jót akart a hölgynek mindenk felett és Én Tokomnak vagy Elvezett Hölgynek hívta és udvari módra akarta a javát. és Rubaut kérte őt hogy részesítse szerelmi gyönyörben és kegyelméért könyörgött. és a hölgy azt felelte hogy szívesen a kedvére tesz.

És a hölgy írt neki titokban egy levelet amely találkát adott éjszaka egy titkos helyen a rossznyelvek miatt akik rosszabbak mint a hollók és amikor Rubaut megkapta ezt a levelet hölgyétől olyan boldog lett hogy táncra perdült örömeiben és elment elrejtetni a levelet egy faodúban az erdőben és olyan boldog volt hogy elfelejtette hová tette és egy álló napon át kereste és egész éjszaka és nem találta és amikor a hölgy látta hogy nem jött el a találkára határtalanul megharagudott rá. És Rubaut titokban vitetett hozzá egy levelet ahol bocsánatot kért a nagymamája miatt történt aki megbetegedett. És a hölgye még dühösebb lett és azt mondta és tudatta az udvar összes hölgyével akik mind a barátnői voltak hogy Rubaut a világon a leghamisabb férfiú és egy hölgy aki majdnem olyan fiatal és majdnem olyan nemes és majdnem olyan szép volt mint az ő hölgye és aki korábban megígért neki minden gyönyört azt mondta hogy nem olyan férfi ő akinek bármelyik asszony örömet szerezne szóval vagy cselekedettel. És Rubaut amikor meghallotta amit mindenféle meséltek róla a világon a legszomorúbb férfi lett és a legbánatosabb aki valaha élt. És a szomorúsága miatt elment a ligetbe és ott építtetett magának egy házat mondván hogy nem jön ki onnan amíg meg nem bocsát a hölgye és meg nem kegyelmez a nagy hibája miatt amit ellene és Ámor Úr ellen elkövetett. És ott szerzette a következőképp kezdődő cansót:

atressi cum l'esquirou...

olyan vagyok mint a mókus aki elrejtette mogyóróját és nem tudja már hová...

amely cansó szép szavakkal és szép dallammal készült. És mindenki meghatódott tőle és a mosónők ezt énekelték a folyóra mentükben. És az udvar lovagai és hölgyei megkeresték Rubaut hölgyét és rimánkodtak neki hogy bocsásson meg. És a hölgy azt felelte arról szó sem lehet amíg száz hölgy aki szerelemmel szeret nem ír egy-egy levelet mindegyik a saját lovagjának titkos nevével lepecsételve és el nem rejti az erdő egy fájába és minden lovag meg nem találja a hölgye levelét és el nem viszi őhozzá. És a száz hölgy megírta a leveleket és elrejtették az erdőben. És a száz lovag megtalálta a leveleket és visszahozták. És a hölgy megbocsátott.